NOTA TA' SPJEGAZZJONI LI TAKKUMPANJA L-QAFAS KONĠUNT TA' KOMPETENZA FINANZJARJA TAL-UE/OECD-INFE (FINCOMP) GĦALL-ADULTI

WERREJ

1. INTRODUZZJONI 2
   1.1. Il-kuntest u l-objettivi tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja..................2
   1.2. Każijiet ta' użu possibbli 3
   1.3. L-iżvilupp tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja..................................4
2. IN-NAVIGAZZJONI TAL-QAFAS TA' KOMPETENZA FINANZJARJA 4
   2.1. L-istruttura tal-qafas 4
      2.1.1. Qasam tal-kontenut 1: Flus u tranżazzjonijiet 5
      2.1.2. Qasam tal-kontenut 2: L-ippjanar u l-ġestjoni tal-finanzi 6
      2.1.3. Qasam tal-kontenut 3: Riskju u gwadanji...............................6
      2.1.4. Qasam tal-kontenut 4: Xenarju finanzjarju 7
   2.2. Dimensjonijiet trażversali tal-qafas 8
      2.2.1. Kompetenzi finanzjarji diġitali...8
      2.2.2. Kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli.................................8
      2.2.3. Reżiljenza finanzjarja 9
      2.2.4. Kompetenzi essenzjali 10
   2.3. Għodda biex jiġu ffiltrati l-kompetenzi skont il-ħtiġijiet tal-utent......10
3. IL-PASSI LI JMISS 11
   3.1. L-iffaċilitar tal-adozzjoni tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja għall-adulti 11
   3.2. L-iżvilupp ta' qafas ta' kompetenza finanzjarja għat-tfal u għaż-żgħażagħ (taħt it-18-il sena) 11
4. GLOSSARJU 11

1. INTRODUZZJONI

1.1. Il-kuntest u l-objettivi tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja

Dan id-dokument jippreżenta l-qafas konġunt ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE għall-adulti. Fil-Pjan ta' Azzjoni tal-2020 għall-Bini ta' Unjoni tas-Swieq Kapitali[1], il-Kummissjoni Ewropea ħadet impenn li twettaq valutazzjoni tal-fattibbiltà dwar l-iżvilupp ta' qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE. Wara l-pubblikazzjoni tar-riżultati tal-valutazzjoni tal-fattibbiltà[2] fl-2021, il-Kummissjoni u l-OECD-INFE (in-Network Internazzjonali tal-OECD għall-Edukazzjoni Finanzjarja) bdew kollaborazzjoni biex jiżviluppaw **oqfsa konġunti ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE għall-adulti.** Il-proġett konġunt tnieda permezz ta' konferenza online fis-26 ta' April 2021[3]. Fl-2022, se tibda wkoll ħidma fuq qafas konġunt għaż-żgħażagħ. Iż-żewġ oqfsa jibnu fuq l-oqfsa eżistenti tal-kompetenzi ewlenin tal-litteriżmu finanzjarju tal-OECD/INFE[4], u jaġġornawhom b'kompetenzi diġitali dwar il-finanzi sostenibbli u b'kompetenzi rilevanti għar-reżiljenza. Fejn neċessarju, il-kompetenzi huma adattati għall-kuntest tal-UE wkoll.

Il-litteriżmu finanzjarju jirreferi għal taħlita ta' sensibilizzazzjoni finanzjarja, ta' għarfien, ta' ħiliet, ta' attitudnijiet u ta' mġibiet neċessarji sabiex jittieħdu deċiżjonijiet finanzjarji sodi u fl-aħħar mill-aħħar jinkiseb benessri finanzjarju individwali[5]. L-objettiv tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE għall-adulti huwa li jippromwovi fehim kondiviż tal-kompetenzi finanzjarji għall-adulti fost l-Istati Membri u l-awtoritajiet nazzjonali, l-istituzzjonijiet edukattivi, l-industrija u l-individwi. Barra minn hekk, jipprovdi bażi għal approċċ aktar ikkoordinat fost dawk li jfasslu l-politika tal-UE u nazzjonali. Billi jappoġġa l-isforzi sabiex jittejjeb il-litteriżmu finanzjarju, il-qafas għandu l-għan li jikkontribwixxi għall-għan ġenerali li jittejjeb il-benessri finanzjarju individwali.

Il-qafas jiffoka fuq il-kompetenzi li jappartjenu għall-finanzi personali u ma jindirizzax il-kompetenzi diġà koperti f'oqfsa eżistenti oħrajn, bħall-Qafas Ewropew ta' Kompetenza Diġitali għaċ-Ċittadini (DigComp)[6], il-Qafas Ewropew ta' Intraprenditorjali

---

[1] Unjoni tas-Swieq Kapitali għall-persuni u n-negozji - pjan ta' azzjoni ġdid, COM/2020/590 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=COM:2020:590:FIN

[2] Ir-rapport konġunt tal-UE/OECD-INFE dwar ir-riżultati tal-valutazzjoni tal-fattibbiltà għall-iżvilupp ta' qafas ta' kompetenza finanzjarja fl-UE: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/210408-report-financial-competence-framework_en.pdf, April 2021.

[3] https://ec.europa.eu/info/events/finance-210426-eu-financial-competence-framework_en

[4] Il-Qafas ta' Kompetenzi Ewlenin tal-G20/OECD INFE dwar il-litteriżmu finanzjarju għall-Adulti (ta' 18-il sena jew aktar): https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Adults.pdf u l-Qafas ta' Kompetenzi Ewlenin tal-OECD/INFE dwar il-litteriżmu finanzjarju għaż-Żgħażagħ (ta' bejn il-15 u t-18-il sena): https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Youth.pdf

[5] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-OECD dwar il-Litteriżmu Finanzjarju, id-29 ta' Ottubru 2020; https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461. Din id-definizzjoni hija konformi mad-definizzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-UE ta' "kompetenza"; Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' Mejju 2018 dwar il-kompetenzi ewlenin għat-tagħlim tul il-ħajja: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.MLT&toc=OJ%3AC%3A2018%3A189%3ATOC

[6] DigComp | Ċentru tax-Xjenza tal-UE (europa.eu)

(EntreComp)[7], u l-Qafas ta' Kompetenzi Ewlenin tal-OECD/INFE dwar il-litteriżmu finanzjarju għall-MSMEs[8], iżda pjuttost jikkomplementahom.

Il-qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE huwa mqiegħed għad-dispożizzjoni għall-użu volontarju fl-UE mill-awtoritajiet pubbliċi, mill-korpi privati u mis-soċjetà ċivili. Il-qafas jista' jintuża biex jappoġġa l-iżvilupp ta' politiki u ta' inizjattivi nazzjonali dwar il-litteriżmu finanzjarju.

B'mod aktar konkret, il-qafas ma huwiex maħsub bħala kurrikulu, iżda minflok bħala bażi kunċettwali li fuqha jibnew varjetà ta' politiki u ta' miżuri tal-edukazzjoni finanzjarja. Il-qafas jipprovdi sett ta' kompetenzi bbażati fuq l-eżiti li jista' jintuża biex:

- jappoġġa l-**iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-aġġornament tal-istrateġiji nazzjonali dwar il-litteriżmu finanzjarju**.

- jappoġġa t-**tfassil ta' programmi ta' edukazzjoni finanzjarja u l-iżvilupp ta' materjali u ta' għodod għall-apprendiment tal-edukazzjoni finanzjarja**. Dan jista' jappoġġa wkoll l-inklużjoni tal-edukazzjoni finanzjarja fil-kurrikuli għall-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja, jinforma t-tfassil tat-taħriġ għall-adulti tal-għalliema u jappoġġa l-materjali u l-programmi ta' apprendiment imfasslin speċifikament biex jgħinu lil gruppi finanzjarjament vulnerabbli. Jista' jsostni wkoll l-istabbiliment ta' kampanji ta' sensibilizzazzjoni privati jew pubbliċi.

- jiffaċilita l-**valutazzjoni tal-livelli ta' litteriżmu finanzjarju u l-evalwazzjoni ta' inizjattivi ta' litteriżmu finanzjarju.** Pereżempju, jista' jintuża bħala bażi għall-iżvilupp ta' indikaturi tal-litteriżmu finanzjarju li jistgħu jivvalutaw l-effettività tal-inizjattivi nazzjonali tal-litteriżmu finanzjarju.

Kif deskritt fit-Taqsima 2.3, il-qafas huwa disponibbli f'żewġ verżjonijiet: verżjoni stampata tal-Word li tinkludi l-kompetenzi kollha, u verżjoni tal-Excel li tippermetti li l-utenti jinnavigaw u jiffiltraw il-kompetenzi fil-qafas skont il-ħtiġijiet tagħhom.

1.2. Każijiet ta' użu possibbli

Meta jużaw il-qafas biex jiżviluppaw politiki u inizjattivi, dawk li jfasslu l-politika u d-disinjaturi tal-programmi jista' jkollhom bżonn jidentifikaw għażla tal-aktar kompetenzi rilevanti fil-qafas għat-tfassil ta' programmi, ta' riżorsi u ta' għodod li huma mfassla għall-ħtiġijiet speċifiċi tal-parteċipanti. Dan il-qafas huwa għodda li tappoġġa lil dawk li jfasslu l-politika u lill-prattikanti fil-ħolqien tal-politiki u tal-programmi tagħhom stess, aktar milli kurrikulu, iżda jista' jiġi adattat faċilment biex jindirizza l-ħtiġijiet ta' sitwazzjonijiet speċifiċi tal-ħajja jew ta' gruppi fil-mira.

Pereżempju, l-**utenti futuri tal-qafas se jkunu jistgħu jagħżlu u jieħdu l-aktar kompetenzi rilevanti għal xi "stadji tal-ħajja" speċifiċi**. Individwu li jirċievi l-ewwel salarju tiegħu jeħtieġ li jikseb sett ta' kompetenzi li jappartjenu għar-rekords finanzjarji (l-arkivjar ta' payslips għal referenza fil-futur), għat-tfaddil (fehim tal-importanza ta' tfaddil tal-flus b'mod regolari) u għall-pensjoni (fehim tal-importanza tal-ippjanar tal-pensjoni sa minn età żgħira). Eżempju ieħor jinkludi t-teħid ta' ipoteka biex individwu jixtri l-ewwel

7 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=mt

8 https://www.oecd.org/finance/financial-education/OECD-INFE-core-competencies-framework-on-financial-literacy-for-MSMEs.pdf

proprjetà: din id-deċiżjoni finanzjarja importanti timplika fehim tal-karatteristiċi ewlenin tal-ipoteka bħala prodott finanzjarju u fehim tal-implikazzjonijiet finanzjarji ta' dan l-impenn, inkluż l-impatt fuq l-introjtu disponibbli futur, u tal-konsegwenzi tan-nuqqas ta' ħlas lura tas-self (eż., preklużjoni tad-dritt ipotekarju).

Użu possibbli ieħor tal-qafas jista' jkun li jintgħażlu u jiġu estratti l-aktar kompetenzi rilevanti għal xi gruppi speċifiċi fil-mira, bħan-nisa, l-anzjani, iż-żgħażagħ, il-gruppi bi dħul baxx jew gruppi oħra li jistgħu jkunu finanzjarjament vulnerabbli. Il-prijoritizzazzjoni ta' gruppi fil-mira speċifiċi għall-implimentazzjoni tal-qafas f'taħriġ imfassal apposta x'aktarx li tvarja, sa ċertu punt, minn Stat Membru għal ieħor u se tiddependi mill-kundizzjonijiet lokali (nazzjonali jew reġjonali).

1.3. L-iżvilupp tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja

Is-suċċess tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE se jiddependi fuq il-kapaċità li jinbena fehim komuni u li tiġi ġġenerata r-rieda mill-Istati Membri u mill-partijiet ikkonċernati biex jużaw il-qafas sabiex jinformaw u jikkontribwixxu għall-politiki u għall-inizjattivi tal-litteriżmu finanzjarju. **Għalhekk, kien essenzjali li jkun hemm involviment sa minn stadju bikri tal-istituzzjonijiet u tal-organizzazzjonijiet li fl-aħħar mill-aħħar se jużaw il-qafas.** Għalhekk, l-**Istati Membri u l-partijiet ikkonċernati kellhom rwol importanti matul l-iżvilupp tal-qafas**:

- Ġie stabbilit sottogrupp iddedikat tal-**Grupp ta' Esperti tal-Gvernijiet tal-UE dwar is-Servizzi Finanzjarji għall-Konsumatur** (GEGRFS) biex jappoġġa l-iżvilupp tal-qafas ta' kompetenza. Is-sottogrupp huwa magħmul minn esperti mill-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-politiki dwar il-litteriżmu finanzjarju. Xi membri tas-sottogrupp huma wkoll membri tal-OECD/INFE. Is-sottogrupp GEGRFS iltaqa' ħames darbiet bejn Ġunju 2021 u Diċembru 2021 biex jiżviluppa l-qafas.

- Barra minn hekk, f'Ottubru 2021 ġiet organizzata **diskussjoni teknika mal-esperti** biex jiġi esplorat l-użu tal-abbozz ta' qafas ta' kompetenza fost il-prattikanti (edukaturi adulti, organizzazzjonijiet tal-konsumatur, u rappreżentanti tal-industrija involuti fi programmi ta' litteriżmu finanzjarju), u jiġi identifikat jekk u kif il-qafas jista' jiġi rivedut biex ikun aktar faċli għall-utent u aktar faċli li jiġi implimentat f'inizjattivi edukattivi konkreti.

2. IN-NAVIGAZZJONI TAL-QAFAS TA' KOMPETENZA FINANZJARJA

2.1. L-istruttura tal-qafas

Il-qafas konġunt ta' kompetenza finanzjarja tal-EU/OECD-INFE jaqsam il-kompetenzi f'erba' oqsma tal-kontenut: **il-flus u t-tranżazzjonijiet, l-ippjanar u l-ġestjoni tal-finanzi, ir-riskji u l-gwadanji, u x-xenarju finanzjarju**[9]. Dawn l-oqsma tal-kontenut imbagħad tqassmu aktar f'temi u f'sottotemi.

Għal kull kompetenza, qed jitqiesu tliet dimensjonijiet: **(i) sensibilizzazzjoni /għarfien/fehim; (ii) ħiliet/imġiba;** u **(iii) kunfidenza/motivazzjoni/attitudnijiet**. L-

[9] Din l-istruttura hija allinjata mal-Qafas ta' Kompetenza preċedenti tal-OECD/INFE għall-Adulti.

ewwel dimensjoni **sensibilizzazzjoni/għarfien/fehim** tkopri kompetenzi li huma relatati ma' aspetti ta' għarfien jew ta' informazzjoni (li wieħed ikun konxju ta' ċerta informazzjoni jew ikun infurmat dwar tema). It-tieni dimensjoni **ħiliet/imġiba** tiddeskrivi l-kompetenzi relatati ma' azzjonijiet u ma' ħiliet li għandhom l-objettiv li jtejbu l-benessri finanzjarju individwali. It-tielet kategorija **fiduċja/motivazzjoni/attitudnijiet** tfittex li tkopri t-teħid ta' deċiżjonijiet intern li jappoġġa jew ifixkel l-imġiba finanzjarja biex jinkiseb jew jinżamm il-benessri finanzjarju.

L-Illustrazzjoni 2.1 tipprovdi rappreżentazzjoni skematika u eżempju ta' kif kull qasam u dimensjoni tal-kontenut huma organizzati fi ħdan il-qafas. Huwa importanti li jitqies li ħafna kompetenzi jistgħu jkunu rilevanti f'oqsma differenti tal-kontenut u li ma jkunux ġew irripetuti sabiex jiġu evitati duplikazzjonijiet.

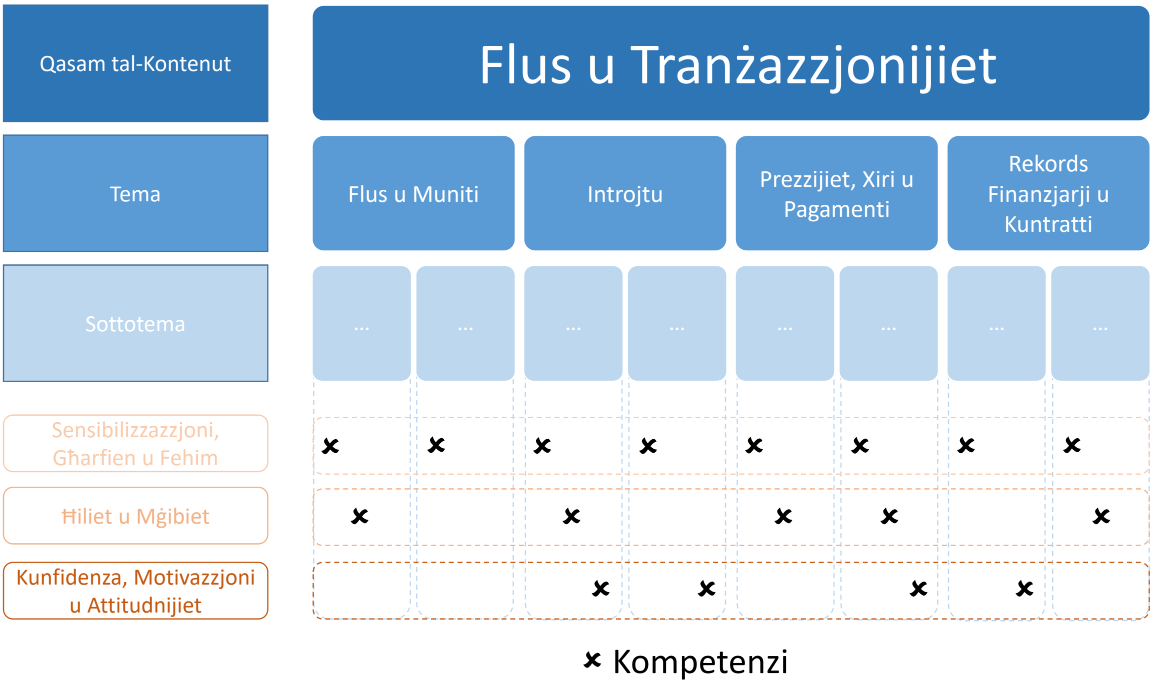

Illustrazzjoni 2.1: Rappreżentazzjoni skematika tal-kompetenzi fil-qasam tal-kontenut "Flus u Tranżazzjonijiet".

2.1.1. Qasam tal-kontenut 1: Flus u tranżazzjonijiet

Dan il-qasam tal-kontenut ikopri l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet relatati ma': il-forom differenti ta' flus u ta' valuti; l-introjtu; il-prezzijiet, il-pagamenti u x-xiri; u l-importanza ta' rekords finanzjarji u ta' kuntratti.

L-għan ewlieni ta' dan il-qasam tal-kontenut huwa li jiġu stabbiliti u identifikati l-kompetenzi neċessarji biex wieħed jifhem il-karatteristiċi differenti tal-flus, kif jinkisbu bħala introjtu, kif jiġu skambjati għall-prodotti u għas-servizzi u l-importanza tal-għoti ta' segwitu għalihom u taż-żamma ta' rekords ta' kif jinkisbu u jiġu skambjati.

Dawn it-temi jkopru wħud mill-aktar kompetenzi bażiċi u fundamentali. Il-fehim tal-karatteristiċi tal-flus huwa importanti ħafna, peress li l-flus huma l-bażi tal-benessri finanzjarju u jistgħu jieħdu forom differenti. Il-*kompetenzi relatati mal-introjtu* huma essenzjali għar-reżiljenza finanzjarja u huma rilevanti għal ħafna kompetenzi oħra bħall-ibbaġitjar, it-tfaddil u l-irtirar.

Il-kompetenzi fit-taqsima dwar *il-prezzijiet, ix-xiri u l-pagamenti* għandhom l-għan li jkopru oqsma relatati mal-iskambju tal-flus għas-servizzi u għall-prodotti u mat-trasferiment tal-flus. Individwu b'dawn il-kompetenzi jfittex l-aktar prezzijiet vantaġġużi għall-prodotti u għas-servizzi, u l-aktar metodi effiċjenti biex jixtrihom.

Fl-aħħar nett, l-aħħar taqsima tkopri *l-kuntratti u r-rekords finanzjarji*, li huma fundamentali biex jinżamm rendikont tat-tranżazzjonijiet u tal-ftehimiet finanzjarji ffirmati mill-individwu. Il-kompetenzi f'din it-taqsima jirreferu għall-għarfien relatat mat-talba, maż-żamma u mal-fehim tar-rekords u tal-kuntratti finanzjarji.

2.1.2. Qasam tal-kontenut 2: L-ippjanar u l-ġestjoni tal-finanzi

Dan il-qasam tal-kontenut ikopri l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet relatati mal-ibbaġitjar; il-ġestjoni tal-introjtu u tan-nefqa; it-tfaddil; l-investiment; l-ippjanar aktar fit-tul; l-irtirar; il-kreditu; id-dejn u l-ġestjoni tad-dejn.

L-għan ewlieni ta' dan il-qasam tal-kontenut huwa li jiġu stabbiliti kompetenzi għall-*ġestjoni tas-sitwazzjoni finanzjarja* ta' individwu jew ta' unità domestika fit-terminu qasir u twil. Dan ma jinkludix biss il-ġestjoni tal-introjtu u tan-nefqa fuq bażi ta' kuljum iżda wkoll l-ippjanar għall-futur; ikopri kompetenzi relatati kemm mat-tfaddil kif ukoll mal-investimenti, u l-ġestjoni tal-kreditu u tad-dejn.

Il-ġestjoni tal-introjtu u tan-nefqa tiddependi fuq l-ibbaġitjar u fuq il-ġestjoni preċiża tal-flus li jidħlu u li joħorġu. Il-kompetenzi fit-taqsima tal-ibbaġitjar, tal-ġestjoni tal-introjtu u tan-nefqa jixħtu attenzjoni partikolari fuq l-importanza tal-ippjanar u taż-żamma tal-kontroll fuq id-dħul u l-ħruġ tal-flus. Huma jenfasizzaw ukoll kif l-użu tal-għodod tal-ibbaġitjar jista' jgħin.

It-tfaddil jew l-investiment huma wkoll aspetti importanti tal-ippjanar u tal-ġestjoni tal-finanzi. Il-qasam tal-kontenut jinkludi kompetenzi li jenfasizzaw l-importanza tat-tfaddil, kif dan jista' jsir u liema tipi ta' prodotti jistgħu jintużaw għal dan l-għan. Barra minn hekk, huma koperti wkoll il-prinċipji bażiċi tal-investiment, tad-diversifikazzjoni u tal-investiment sostenibbli.

Sabiex jikseb benessri finanzjarju, l-individwu għandu jħares lil hinn minn kunsiderazzjonijiet fuq terminu qasir u jqis il-ħtiġijiet finanzjarji fit-tul. Għalhekk, il-qasam tal-kontenut jinkludi wkoll kompetenzi relatati *mal-irtirar, mal-ippjanar fit-tul u mal-bini tal-assi*.

Fl-aħħar nett, l-aħħar taqsimiet f'dan il-qasam tal-kontenut jiffukaw fuq il-ġestjoni tal-kreditu u tad-dejn. Il-kompetenzi f'dawn it-taqsimiet għandhom l-għan li jagħmlu lill-individwi konxji mill-aspetti pożittivi u negattivi tal-kreditu, meta jkun rakkomandabbli li japplikaw għall-kreditu, kif jevitaw tbatija finanzjarja relatata mad-dejn u kif jegħlbu sitwazzjonijiet ta' dejn eċċessiv.

2.1.3. Qasam tal-kontenut 3: Ir-riskju u l-gwadanji

Dan il-qasam tal-kontenut ikopri l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet relatati mal-identifikazzjoni tar-riskji; ix-xbieki ta' sikurezza finanzjarja; l-assigurazzjoni; u l-ibbilanċjar tar-riskji u tal-gwadanji.

L-objettiv ta' dan il-qasam tal-kontenut huwa li jkopri l-kompetenzi relatati mal-valutazzjoni tar-riskji, mal-fehim ta' kif dawn jittaffew permezz tal-assigurazzjoni u xbieki ta' sikurezza finanzjarja, u mal-fehim tal-kompromessi tal-preżunzjoni ta' riskju.

L-identifikazzjoni xierqa tar-riskji hija importanti għall-benessri finanzjarju ta' individwu, peress li l-għarfien tar-riskji huwa fundamentali meta jittieħdu deċiżjonijiet finanzjarji u tipi oħra ta' deċiżjonijiet. Il-kompetenzi fl-ewwel taqsima jkopru l-elementi bażiċi u s-sorsi tar-riskju, inklużi r-riskji inerenti fil-prodotti finanzjarji u r-riskju li jista' jiġi ħħeġġjat ssir assigurazzjoni kontrih.

Skont il-preferenzi u ċ-ċirkostanzi tan-nies, jista' jkun importanti wkoll li jittaffew ir-riskji. Għalhekk, it-taqsima tkopri l-kompetenzi relatati max-xbieki ta' sikurezza finanzjarja u mal-assigurazzjoni. Dawn il-kompetenzi jistgħu jgħinu biex jitnaqqsu kemm ir-riskju kif ukoll ix-xokkijiet negattivi mhux mistennija li jistgħu jaffettwaw il-benessri finanzjarju.

Ir-riskju huwa wkoll kunċett fundamentali fl-investiment, peress li redditu ogħla mistenni jew meħtieġ għandu t-tendenza li jwassal għal riskju ogħla. Għalhekk, it-taqsima tkopri wkoll kompetenzi relatati mal-investiment.

2.1.4. Qasam tal-kontenut 4: Xenarju finanzjarju

Dan il-qasam tal-kontenut ikopri l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet relatati mar-regolamentazzjoni u mal-protezzjoni tal-konsumatur; id-drittijiet u r-responsabbiltajiet tal-konsumaturi; l-użu tal-edukazzjoni finanzjarja, tal-informazzjoni finanzjarja u tal-pariri finanzjarji; il-prodotti u s-servizzi finanzjarji; prattiki qarrieqa u frodi; il-fehim tat-taxxa u tal-infiq pubbliku; u l-influwenzi esterni fuq id-deċiżjonijiet finanzjarji.

Dan il-qasam tal-kontenut ikopri l-karatteristiċi u l-aspetti tad-dinja finanzjarja. L-ewwel sett ta' kompetenzi jirrigwarda l-protezzjoni tal-konsumatur u d-drittijiet u r-responsabbiltajiet tal-konsumaturi. Ir-regoli dwar il-protezzjoni tal-konsumatur jgħinu lill-konsumaturi jippreservaw il-benessri finanzjarju tagħhom. L-individwi għandhom ikunu konxji tal-obbligi li jassumu meta jixtru prodotti jew servizzi.

Huwa importanti li l-adulti jkunu jistgħu jaċċessaw informazzjoni, edukazzjoni u pariri finanzjarji affidabbli. Il-kompetenzi f'din it-taqsima jkopru kompetenzi relatati mal-kapaċità li tinstab tali informazzjoni minn sorsi vverifikati, ir-rwol tal-edukazzjoni finanzjarja, kif ukoll meta u fejn wieħed għandu jfittex pariri finanzjarji.

Ix-xenarju finanzjarju huwa influwenzat l-aktar mill-prodotti u mis-servizzi finanzjarji disponibbli. Grupp ta' kompetenzi jiffoka fuq il-karatteristiċi ġenerali tal-prodotti u tas-servizzi finanzjarji. It-taqsima tħares lejn l-informazzjoni li jeħtieġ li tiġi ddivulgata u tinkludi kompetenzi relatati mal-adegwatezza tal-prodotti u tas-servizzi.

Il-prattiki qarrieqa u l-frodi qed isiru aktar prevalenti fix-xenarju finanzjarju kollu u jistgħu jkollhom konsegwenzi finanzjarji sinifikanti. Sabiex imantnu l-benessri finanzjarju, l-adulti għandhom ikunu konxji tal-eżistenza ta' prattiki qarrieqa u ta' frodi. It-taqsima fiha kompetenzi relatati mas-sensibilizzazzjoni u mal-kapaċità tal-individwi li jirreaġixxu għal sitwazzjonijiet frawdolenti, inkluża l-kapaċità li jirrapportaw il-prattiki qarrieqa u l-frodi lill-awtorità rilevanti.

It-taxxi huma parti indispensabbli mix-xenarju finanzjarju li l-individwi jridu jiffaċċjaw matul ħajjithom. Il-kompetenzi f'din it-taqsima huma relatati mal-ħtieġa li l-individwi jkunu konxji tal-importanza tat-taxxi, il-kapaċità tagħhom li jippreżentaw formoli tat-taxxa

u s-sensibilizzazzjoni tal-konsegwenzi jekk jonqsu milli jagħmlu dan. It-taqsima tkopri wkoll kompetenzi relatati mal-infiq pubbliku għall-individwi biex ikunu konxji għala jintużaw it-taxxi.

L-aħħar sett ta' kompetenzi jiffoka fuq influwenzi esterni. L-individwi jeħtiġilhom ikunu konxji li t-teħid ta' deċiżjonijiet finanzjarji tagħhom jista' jiġi influwenzat minn fatturi esterni, u li d-deċiżjonijiet finanzjarji tagħhom jista' jkollhom impatt fuq is-soċjetà inġenerali. Il-kompetenzi f'din it-taqsima jiffokaw fuq is-sensibilizzazzjoni ta' fatturi bħal dawn u fuq l-importanza li jiġu żviluppati strateġiji biex dawn jiġu mitigati, fejn possibbli.

2.2. Dimensjonijiet trażversali tal-qafas

2.2.1. Kompetenzi finanzjarji diġitali

Il-Qafas ta' kompetenzi ewlenin oriġinali tal-G20/OECD dwar il-litteriżmu finanzjarju għall-adulti ġie ppubblikat fl-2016. Minn dak iż-żmien, id-diġitalizzazzjoni tal-finanzi u tal-komunikazzjoni żdiedet b'mod rapidu, u kompliet tiġi aċċellerata anke mill-pandemija tal-COVID-19. Il-prodotti u s-servizzi, inklużi l-prodotti u s-servizzi finanzjarji, issa qed jiġu offruti dejjem aktar permezz ta' mezzi diġitali, li qed jheddu li jħallu jibqgħu lura persuni li ma għandhomx l-għarfien, il-ħiliet u l-attitudnijiet biex jużawhom b'mod sikur.

Il-qafas il-ġdid tal-UE/OECD-INFE jintegra aħjar il-kompetenzi finanzjarji diġitali, filwaqt li jqis ukoll l-iżviluppi riċenti. Il-kompetenzi finanzjarji diġitali jirreferu għall-kompetenzi relatati mas-servizzi finanzjarji diġitali, mal-għodod diġitali rilevanti għall-finanzi personali, mal-assi diġitali jew għal kwalunkwe kompetenza oħra relatata mal-media diġitali b'rilevanza għall-finanzi personali. Il-kompetenzi diġitali huma trażversali u rilevanti fil-qafas kollu. Għalhekk, dawn il-kompetenzi huma integrati orizzontalment fl-oqsma u fit-taqsimiet tal-kontenut minflok ma jiġu raggruppati f'taqsima speċifika dwar il-kompetenzi finanzjarji diġitali. Ingħatat attenzjoni partikolari lill-formulazzjoni tal-kompetenzi b'mod flessibbli biex jitqiesu l-iżviluppi futuri potenzjali.

Eżempji ta' kompetenzi finanzjarji diġitali li ġew miżjuda jinkludu kompetenzi dwar valuti diġitali, għodod diġitali u metodi ta' pagament, kriptoassi, *data* personali u protezzjoni tad-*data* personali, prodotti u servizzi finanzjarji diġitali, konsulenza awtomatizzata, prattiki qarrieqa u frodi online, u riskji ċibernetiċi.

Sabiex ikun aktar faċli li jiġu traċċati l-kompetenzi finanzjarji diġitali, dawn ġew immarkati bil-blu fil-verżjoni stampata tal-qafas[10].

2.2.2. Kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli

It-tħassib dwar is-sostenibbiltà sar dejjem aktar rilevanti għall-finanzi personali u bħalissa hemm żieda qawwija fil-prodotti u fis-servizzi finanzjarji sostenibbli. Fl-UE, regolamentazzjoni relatata mal-finanzi sostenibbli, u b'mod partikolari mad-divulgazzjonijiet dwar is-sostenibbiltà, qed tiġi żviluppata b'pass mgħaġġel. Din toffri

[10] F'xi każijiet, jista' ma jkun hemm l-ebda referenza speċifika għal diġitali jew għal online fil-kompetenza iżda peress li hemm dimensjoni diġitali rilevanti għall-kompetenza li għandha titqies mill-utenti li tkun ġiet immarkata bħala blu.

aktar opportunitajiet lill-individwi biex jallinjaw id-deċiżjonijiet finanzjarji tagħhom mal-preferenzi ta' sostenibbiltà tagħhom, li jista' jkollhom ukoll implikazzjonijiet soċjali usa'. Madankollu, tista' wkoll iżżid il-kumplessità tax-xenarju finanzjarju li fih iridu jieħdu d-deċiżjonijiet tagħhom. L-adulti għandhom jiżviluppaw l-għarfien, l-attitudnijiet u l-ħiliet li huma neċessarji biex jittieħdu deċiżjonijiet finanzjarji sodi li jqisu l-preferenzi tagħhom dwar is-sostenibbiltà (ambjentali, soċjali u ta' governanza).

Il-kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli ġew koperti sa ċertu punt fil-Qafas ta' kompetenzi ewlenin tal-G20/OECD INFE tal-2016 dwar il-litteriżmu finanzjarju għall-adulti. Issa dawn ġew integrati aħjar fil-qafas il-ġdid tal-UE/OECD-INFE. Il-kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli huma fformulati b'mod li jakkomodaw ukoll l-iżviluppi mistennija. Dan huwa partikolarment ta' sfida fid-dawl tal-pass mgħaġġel tal-iżviluppi fil-qasam tal-finanzi sostenibbli u n-natura teknika ta' xi wħud mill-kompetenzi.

B'mod simili għall-kompetenzi finanzjarji diġitali, il-kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli huma inkorporati orizzontalment fil-qafas kollu peress li l-finanzi sostenibbli huma rilevanti għal diversi aspetti tal-finanzi personali, inkluż lil hinn mill-investiment.

Uħud mill-aktar kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli rilevanti li ġew miżjuda jirreferu għall-impatt ambjentali tax-xiri, għall-karatteristiċi tas-sostenibbiltà tal-prodotti ta' investiment, għall-investiment sostenibbli, għall-greenwashing, għar-riskji relatati mal-klima u għat-tikketti tas-sostenibbiltà.

Sabiex il-kompetenzi dwar il-finanzi sostenibbli jsiru aktar faċli biex jiġu identifikati fil-qafas, dawn ġew immarkati bl-aħdar fil-verżjoni stampata tal-qafas.

2.2.3. Reżiljenza finanzjarja

Il-pandemija tal-COVID-19 kompliet iżżid il-ħtieġa għat-titjib tar-reżiljenza finanzjarja tal-unitajiet domestiċi u għall-indirizzar tal-vulnerabbiltà finanzjarja. Skont id-*data* tal-Eurostat, terz tal-unitajiet domestiċi tal-UE ma setgħux jiffaċċjaw spiża mhux mistennija fi żminijiet normali, u wisq anqas matul il-pandemija. L-Istħarriġ Internazzjonali tal-OECD/INFE tal-2020 dwar il-Litteriżmu Finanzjarju għall-Adulti[11] wera li diġà qabel il-pandemija, madwar wieħed minn kull tliet adulti fil-pajjiżi parteċipanti tal-OECD kienu qed jitħassbu dwar il-ħlas għall-ispejjeż normali tal-għajxien. Il-litteriżmu finanzjarju jista' jgħin lill-individwi jibnu r-reżiljenza finanzjarja tagħhom. Madankollu, il-livelli ta' litteriżmu finanzjarju għadhom ivarjaw b'mod sinifikanti bejn il-gruppi tal-popolazzjoni, bl-anqas gruppi finanzjarjament litterati jkunu potenzjalment aktar vulnerabbli finanzjarjament u anqas reżiljenti finanzjarjament.

Għall-finijiet ta' dan il-qafas, ir-reżiljenza finanzjarja hija definita bħala l-kapaċità tal-individwi jew tal-unitajiet domestiċi li jirreżistu, jiffaċċjaw u jirkupraw minn xokkijiet negattivi b'konsegwenzi finanzjarji[12]. Dawn ix-xokkijiet jistgħu jkunu kemm makro (ġenerali) kif ukoll mikro (speċifiċi għall-individwu). Kunsiderazzjonijiet importanti f'dan ir-rigward huma l-prevenzjoni ta' (azzjoni preventiva) u l-irkupru rapidu minn (kapaċità li

---

[11] https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf

[12] Din id-definizzjoni hija konsistenti ma' dik użata fir-Rapport tal-G20/OECD-INFE dwar l-Appoġġ għar-Reżiljenza Finanzjarja u għat-Trasformazzjoni permezz tal-Litteriżmu Finanzjarju Diġitali https://www.oecd.org/finance/financial-education/supporting-financial-resilience-and-transformation-through-digital-financial-literacy.htm

wieħed jirreżisti) effetti finanzjarji negattivi serji ta' xokkijiet. Għalhekk, ir-reżiljenza finanzjarja tkopri univers mifrux ta' kompetenzi.

Il-qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE għall-adulti jidentifika l-kompetenzi l-aktar rilevanti għar-reżiljenza finanzjarja. Dan jista' jgħin lill-gvernijiet nazzjonali u lill-partijiet ikkonċernati rilevanti jużaw il-qafas għall-iżvilupp ta' politiki u miżuri mmirati speċifikament lejn il-bini tar-reżiljenza finanzjarja, b'mod partikolari ta' gruppi finanzjarjament vulnerabbli. Il-kompetenzi rilevanti għar-reżiljenza finanzjarja ma humiex enfasizzati fil-verżjoni stampata tal-qafas, iżda jiġu ttaggjati fil-verżjoni Excel.

2.2.4. *Kompetenzi essenzjali*

Filwaqt li l-qafas ikopri firxa wiesgħa ta' kompetenzi li huma rilevanti għall-individwi, mhux kollha huma neċessarjament meqjusa essenzjali. Barra minn hekk, l-Istħarriġ Internazzjonali tal-OECD/INFE tal-2020 dwar il-Litteriżmu Finanzjarju għall-Adulti[13] u stħarriġiet preċedenti tal-OECD/INFE dwar il-litteriżmu finanzjarju tal-adulti enfasizzaw l-eteroġeneità kbira tal-livelli ta' litteriżmu finanzjarju mhux biss madwar il-pajjiżi iżda speċjalment fihom.

Sabiex il-qafas isir aktar faċli għan-navigazzjoni u għall-użu għal dawk li jfasslu l-politika u għall-prattikanti, huwa jispeċifika kompetenzi li huma partikolarment rilevanti: **(i) għall-ħajja ta' kuljum u/jew għall-benessri finanzjarju attwali jew futur; u (ii) għall-maġġoranza tal-popolazzjoni adulta.** Pereżempju, il-biċċa l-kbira tal-kompetenzi fl-oqsma tal-kontenut "flus u tranżazzjonijiet", "ippjanar u ġestjoni tal-finanzi" jew "xenarju finanzjarju", kif ukoll xi kompetenzi fil-qasam tal-kontenut "riskju u gwadanji" (eż. assigurazzjoni u xbieki ta' sikurezza) huma rilevanti għall-ħajja ta' kuljum tal-biċċa l-kbira tal-adulti (jiġifieri rilevanti għal (i) u għal (ii)). B'kuntrast ma' dan, il-kompetenzi relatati mal-munita barranija huma rilevanti biss għal ċerti adulti (jiġifieri rilevanti biss għal (i)).

Din il-kategorizzazzjoni tal-kompetenzi turi kif l-utenti jistgħu jagħżlu ċerti kompetenzi biex jiddistingwu l-kompetenzi "essenzjali" minn kompetenzi aktar "avvanzati" jew "esperti". Din il-kategorizzazzjoni ma hijiex enfasizzata fil-verżjoni stampata tal-qafas, iżda biss fil-verżjoni Excel.

2.3. Għodda biex jiġu ffiltrati l-kompetenzi skont il-ħtiġijiet tal-utent

Il-verżjoni stampata tal-qafas hija kkomplementata minn verżjoni tal-Excel li tagħmilha aktar faċli għall-utenti biex jinnavigaw u jiffiltraw il-kompetenzi skont il-ħtiġijiet tagħhom.

Jiġu applikati ħames tags għall-kompetenzi korrispondenti. Dawn it-tags huma (1) il-kompetenza finanzjarja diġitali; (2) il-kompetenza dwar il-finanzi sostenibbli; (3) il-kompetenza rilevanti għar-reżiljenza finanzjarja; (4) il-kompetenza rilevanti għall-ħajja ta' kuljum u/jew għall-benessri finanzjarju attwali jew futur u (5) il-kompetenza rilevanti għal maġġoranza kbira tal-popolazzjoni adulta. Barra minn hekk, il-metadata hija inkluża għal kull kompetenza (in-numru tal-ID biex jaqbel mal-verżjoni tal-Word tal-qafas, il-qasam

[13] https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf

tal-kontenut, it-tema, is-sottotema, u jekk hijiex sensibilizzazzjoni/għarfien/fehim, ħila/imġiba jew kunfidenza/motivazzjoni/attitudni).

Dawk li jfasslu l-politika u l-prattikanti jistgħu japplikaw tags skont il-ħtiġijiet tagħhom u jiffiltraw il-kompetenzi li huma l-aktar utli għalihom. Pereżempju, jistgħu jagħżlu biss kompetenzi minn sottotema speċifika (pereżempju "il-prinċipji bażiċi tar-riskju") jew b'tag speċifika (pereżempju, kompetenzi b'dimensjoni ta' finanzi sostenibbli, jew kompetenzi rilevanti għar-reżiljenza finanzjarja). It-tags huma kumulattivi, u għalhekk huwa possibbli li jiġu ffiltrati l-kompetenzi kollha li huma rilevanti għal maġġoranza kbira tal-popolazzjoni, li huma rilevanti għall-ħajja ta' kuljum u/jew għall-benessri finanzjarju attwali jew futur, u li għandhom dimensjoni ta' finanzi sostenibbli, jekk wieħed irid joħloq materjal ta' apprendiment dwar l-aspetti essenzjali tal-finanzi sostenibbli.

Fil-futur, jistgħu jiġu kkunsidrati tags addizzjonali, filwaqt li l-utenti huma mistiedna jimplimentaw tags addizzjonali biex jaġġustaw il-qafas għall-ħtiġijiet tagħhom. Pereżempju, il-kompetenzi jistgħu jiġu ttaggjati biex jiġu identifikati każijiet ta' użu speċifiku, bħal deċiżjonijiet finanzjarji importanti fil-ħajja.

3. Il-passi li jmiss

3.1. L-iffaċilitar tal-adozzjoni tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja għall-adulti

Il-finalizzazzjoni tal-qafas ta' kompetenza finanzjarja tal-UE/OECD-INFE għall-adulti hija biss il-bidu. Il-pass li jmiss se jkun relatat mat-tixrid u mal-faċilitazzjoni tal-adozzjoni tal-qafas fost l-Istati Membri u l-partijiet ikkonċernati, inkluż permezz ta' **skambji mmirati fl-2022.** L-objettiv se jkun li jiġi appoġġat l-użu tal-qafas f'politiki, f'għodod u f'materjali edukattivi konkreti, u li tiġi offruta pjattaforma għal dawk li jfasslu l-politika u għall-partijiet ikkonċernati biex jiskambjaw prattiki tajbin u t-tagħlimiet meħuda meta jadottaw il-qafas.

3.2. L-iżvilupp ta' qafas ta' kompetenza finanzjarja għat-tfal u għaż-żgħażagħ (taħt it-18-il sena)

Fl-2022, is-servizzi tal-Kummissjoni u l-OECD, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri, se jibdew jaħdmu fuq il-qafas ta' kompetenza finanzjarja għat-tfal u għaż-żgħażagħ (individwi taħt it-18-il sena). Il-qafas huwa mistenni li jitlesta sal-2023.

4. Glossarju

Dawn id-definizzjonijiet huma stabbiliti fl-atti legali eżistenti tal-UE, jibnu fuq id-definizzjonijiet jew id-dispożizzjonijiet rilevanti fl-atti legali eżistenti tal-UE, jew huma bbażati fuq strumenti ta' politika u fuq pubblikazzjonijiet tal-OECD rikonoxxuti globalment. F'xi każijiet, dawn id-definizzjonijiet tqassru jew ġew issimplifikati. Fil-każijiet fejn id-definizzjonijiet ikunu tqassru, ġew issimplifikati jew introdotti biss għall-finijiet ta' dan id-dokument, dawn ma jikkostitwixxux definizzjoni legali stabbilita.

It-termini u l-espressjonijiet definiti f'dan il-glossarju huma enfasizzati bil-korsiv fit-test tal-qafas.

- **Kriptoassi**: rappreżentazzjoni diġitali ta' valur jew ta' drittijiet li jistgħu jiġu ttrasferiti u maħżuna elettronikament, bl-użu ta' teknoloġija ta' reġistru distribwit jew teknoloġija simili (*2020/0265 (COD), Proposta għal Regolament dwar is-Swieq fil-Kriptoassi*)

- **Firma elettronika**: *data* f'forma elettronika li hija marbuta ma' jew assoċjata b'mod loġiku ma' *data* oħra f'forma elettronika u li tintuża mill-firmatarju biex jiffirma (*ir-Regolament 910/2014 dwar l-identifikazzjoni elettronika u s-servizzi fiduċjarji għal transazzjonijiet elettroniċi fis-suq intern*)

- **Litteriżmu finanzjarju**: taħlita ta' sensibilizzazzjoni finanzjarja, ta' għarfien, ta' ħiliet, ta' attitudnijiet u ta' mġibiet neċessarja sabiex jittieħdu deċiżjonijiet finanzjarji sodi u fl-aħħar mill-aħħar jinkiseb benessri finanzjarju individwali (*Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-OECD dwar il-Litteriżmu Finanzjarju, id-29 ta' Ottubru 2020*[14])

- **Edukazzjoni finanzjarja**: il-proċess li bih il-konsumaturi/l-investituri finanzjarji jtejbu l-fehim tagħhom tal-prodotti, tal-kunċetti u tar-riskji finanzjarji u, permezz ta' informazzjoni, struzzjoni u/jew pariri oġġettivi, jiżviluppaw il-ħiliet u l-kunfidenza biex isiru aktar konxji tar-riskji u tal-opportunitajiet finanzjarji, biex jagħmlu għażliet infurmati, biex ikunu jafu fejn għandhom ifittxu l-għajnuna, u biex jieħdu azzjonijiet effettivi oħrajn biex itejbu l-benessri finanzjarju tagħhom (*Prinċipji ta' Livell Għoli tal-OECD/INFE dwar Strateġiji Nazzjonali għall-Edukazzjoni Finanzjarja, approvati mill-Mexxejja tal-G20 fl-2012*)

- **Reżiljenza finanzjarja**: il-kapaċità tal-individwi jew tal-unitajiet domestiċi li jirreżistu, jiffaċċjaw u jirkupraw minn xokkijiet negattivi b'konsegwenzi finanzjarji (*Rapport tal-G20/OECD-INFE dwar l-Appoġġ għar-Reżiljenza u t-Trasformazzjoni Finanzjarja permezz tal-Litteriżmu Finanzjarju Diġitali)*

- **Imparzjali:** Għall-finijiet ta' dan id-dokument, "imparzjali" għandha tinftiehem bħala imparzjali u ħielsa minn kwalunkwe kunflitt ta' interess. Jekk jogħġbok, kun af li din ma hijiex definizzjoni legali tal-UE.

- **Pariri indipendenti dwar l-investiment** (jew pariri finanzjarji indipendenti għall-finijiet ta' dan il-qafas)**:** pariri li ditta tal-investiment tipprovdi lil klijent fuq bażi indipendenti u fejn din id-ditta tal-investiment tikkonforma ma' għadd ta' rekwiżiti, b'mod partikolari fuq firxa suffiċjenti ta' strumenti finanzjarji disponibbli, kif ukoll restrizzjonijiet fuq it-tariffi, fuq il-kummissjonijiet jew fuq kwalunkwe benefiċċju monetarju jew mhux monetarju mħallas jew ipprovdut minn kwalunkwe parti terza fir-rigward tal-forniment tas-servizz lil klijent (abbażi tad-dispożizzjonijiet fid-*Direttiva 2014/65/UE dwar is-swieq fl-istrumenti finanzjarji*)

- **Kont ta' pagament b'karatteristiċi bażiċi:** kont ta' pagament li jippermetti lill-konsumaturi jwettqu ċerti tranżazzjonijiet, bħal tal-anqas id-depożitar ta' fondi, il-prelevament ta' flus u l-eżekuzzjoni u r-riċevuta ta' tranżazzjonijiet ta' pagament lil u minn partijiet terzi, inkluża l-eżekuzzjoni ta' trasferimenti ta' kreditu (abbażi tad-dispożizzjonijiet fid-*Direttiva 2014/92/UE dwar il-komparabbiltà tat-tariffi*

[14] Din id-definizzjoni hija konformi mad-definizzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-UE ta' "kompetenza"; Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' Mejju 2018 dwar il-Kompetenzi Ewlenin għat-Tagħlim Tul il-Ħajja: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.MLT

relatati mal-kontijiet tal-ħlas, il-bdil tal-kontijiet tal-ħlas u l-aċċess għal kontijiet tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi)

- **Investiment sostenibbli**: investiment f'attività ekonomika li tikkontribwixxi għal objettiv ambjentali, jew investiment f'attività ekonomika li tikkontribwixxi għal objettiv soċjali, jew investiment fil-kapital uman jew f'komunitajiet ekonomikament jew soċjalment żvantaġġati, dment li tali investimenti ma jagħmlux ħsara sinifikanti lil kwalunkwe wieħed minn dawk l-objettivi u li d-destinatarji ta' investiment isegwu prattiki ta' governanza tajba (abbażi tad-definizzjoni fir-*Regolament 2019/2088 dwar divulgazzjonijiet relatati mas-sostenibbiltà fis-settur tas-servizzi finanzjarji*)

- ***Data* personali**: tfisser l-informazzjoni kollha dwar persuna fiżika identifikata jew identifikabbli ("suġġett tad-*data*"); persuna fiżika identifikabbli hija persuna li tista' tiġi identifikata, direttament jew indirettament, b'mod partikolari b'referenza għal identifikatur bħal isem, numru ta' identifikazzjoni, *data* dwar il-post, identifikatur online jew għal fattur wieħed jew aktar speċifiċi għall-fatturi fiżiċi, fiżjoloġiċi, ġenetiċi, mentali, ekonomiċi, identità kulturali jew soċjali ta' dik il-persuna fiżika (*ir-Regolament (UE) 2016/679 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data*)

- **Greenwashing:** il-prattika li jinkiseb vantaġġ kompetittiv inġust billi prodott finanzjarju jiġi kkummerċjalizzat bħala li ma jagħmilx ħsara lill-ambjent, meta fil-fatt ma jkunux ġew issodisfati standards ambjentali bażiċi (abbażi tad-dispożizzjonijiet tar-*Regolament (UE) 2020/852 dwar l-istabbiliment ta' qafas biex jiġi ffaċilitat l-investiment sostenibbli*)